

Sprawozdanie z działalności Komisji Historii i Tradycji ZG PTTK w XVI kadencji

Komisja działała w składzie:

przewodnicząca Wanda Skowron
wiceprzewodniczący Marian Czyżewski – Gdynia (zmarł 20 marca 2008 r.)
sekretarz Edward Wieczorek – Katowice
członkowie: Zbigniew Lewandowski – Warszawa
 Stanisław Osman – Warszawa
 Barbara Twaróg – Kraków
 Janusz Umiński – Bydgoszcz
 Andrzej Wasilewski – Lublin
 Dariusz Zając – Radom

Współpracownicy Komisji w składzie:

Adam Czarnowski – Warszawa
Andrzej Danowski - Łódź
Teresa Kłosiewicz-Prokop – Wesola
Maria Janowicz – Warszawa
Elżbieta Matusiak-Gordon – Warszawa
Grażyna Orłowska-Rybicka – Warszawa
Małgorzata (Pyrka) Zając – Radom

Komisja zbierała się na posiedzeniach jedynie dwa razy w roku, ale utrzymywano między sobą stałe kontakty związane z prowadzonymi pracami.

Pierwszy rok XVI kadencji był poświęcony sfinalizowaniu i przedstawieniu prac podjętych przez członków i współpracowników Komisji w XV kadencji i w związku z Jubileuszem 100-lecia powstania PTK –

1. – Dokonano wyboru opracowań i wydano, pomieszczając je w I tomie wydawnictwa zaplanowanego jako ciągle – prace dziesięciu autorów: Kol. Kol. A. Czarnowskiego, B. Krawczyk, G. Orłowskiej-Rybickiej, W. Skowron, B. Twaróg, Z. Twaróg, J. Umińskiego, E. Wieczorka, D. Zająca oraz M. Pyrki. Wstępem tom opatrzył prezes Towarzystwa (XV kadencji) Kol. Janusz Zdebski

1A - Podstawowe źródła drukowane PTK – razem ponad 2500 stron – zostały zamieszczone na płycie CD będącej integralną częścią I tomu „Studiów i materiałów z dziejów krajoznawstwa polskiego”. Płyta ma służyć przyszłym badaczom jak również zabezpieczyć niskonakładowe, a dziś już rzadkie druki (szczególnie te wytworzone przed I wojną światową).

W realizacji płyty udział wzięli:

- wybór druków oraz wstęp objaśniający – **W. Skowron**
- przeniesienie druków na nośniki elektroniczne – **J. Galewski**
- układ i korekta – **M. Pyrka, D. Zając**

2. – Wydano II tom p.t. ”Słynni krajoznawcy” autorstwa **A. Czarnowskiego**, wstępem oraz słowem o autorze opatrzyła W. Skowron

Oba tomy redakcyjnie opracowała **kol. E. Matusiak-Gordon**. Nakład wynosi 1.000 egz.

3. – Wydano ponadto:

- Replikę odznaki organizacyjnej PTK zaopatrzoną w certyfikat, gdzie określono ideę odznaki oraz historię jej powstania (autorstwo tekstu kol. W. Skowron).
- Reprint „Ustawy PTK -1906”.

4. – W Komisji opracowano materiały historyczne będące załącznikiem do wniosku przedstawionego, również przez Komisję wspólnie z ZG PTTK, o wydanie pierwszego w dziejach Towarzystwa znaczka pocztowego. – Miał on upamiętniać 100-lecie zorganizowanego krajoznawstwa polskiego.

Do zaprojektowania znaczka oraz pamiątkowej koperty pierwszego dnia obiegu (20.02.2006) zaprosiła Komisja artystę grafika p. Jacka Konarzewskiego.

Znaczek ukazał się w podstawowej (wówczas) wartości zł 1,30 w nakładzie 1 miliona co w stosunku do innych emitowanych przez Poczta Polską było ilością niewielką stanowiącą dodatkową atrakcją dla filatelistów. Jednak dla popularyzacji, w szerokich kręgach społecznych, wiedzy o korzeniach naszego ruchu była to wielkość ogromna.

Całość prac, które doprowadziły do wydania znaczka oraz koperty koordynował i pilotował członek Komisji **Kol. Z. Lewandowski** oraz **Kol. G. Orłowska-Rybicka**.

5. - Komisja w Sesji Jubileuszowej 20-21.X.2006 uczestniczyła czterema referatami:

- kol. **M. Czyżewski** – „Działalność naukowa i popularyzacja wiedzy w programie PTK”

- kol. **J. Umiński** – „Narodziny krajoznawstwa na Pomorzu”

- kol. **A. Wasilewski** – „Krajoznawstwo w PTTK po zjednoczeniu PTT i PTK”.

- kol. **E. Wieczorek** – „Dzieje krajoznawstwa na Górnym Śląsku”(referaty zostały umieszczone na stronie internetowej Komisji, następnie były publikowane w „Ziemi” poświęconej 100-leciu PTK) oraz pokazem multimedialnym p.t. „Powstanie i pierwsze lata działalności Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego”, **do którego scenariusz napisała kol. W. Skowron, a opracowali go kol. Kol. A. Danowski i P. Wojtyczka z CFK-PTTK przy współpracy kol. G. Orłowskiej-Rybickiej.** (Płyta z pokazem wzbogaciła w/w „Ziemię”)

6. – Uczestniczyła również Komisja w Sesji Jubileuszowej wystawami: - opracowaną przez **Kol. Kol. W. Skowron** oraz **G. Orłowską-Rybicką p.t. „Słonim splecione losy”**, która jest odbiciem współpracy ze społeczeństwem miasta – dziś na Białorusi -, które kultywuje pracę w Muzeum Krajoznawczym założonym przez PTK w 1929 r. (W roku 2007 wystawa została подарowana do Słonima, gdzie dwukrotnie była już prezentowana.)- opracowaną przez **Kol. Z. Lewandowski p.t. ”Odznaki krajoznawcze”**.

7. - **Członkowie Komisji byli też organizatorami lub współorganizatorami obchodów Jubileuszu 100-lecia PTK na swoim terenie.** Tu za wybitne osiągnięcie należy uznać konferencję naukową – „Przeszłość – Teraźniejszość – Przyszłość” w Łebie 5.X.2006 r., którą organizował w oparciu o kadrę naukową pięciu uczelni Pomorza oraz działaczy i struktury organizacyjne PTTK **Kol. M. Czyżewski**. Owocem konferencji jest wydawnictwo, które pomieściło wszystkie wygłoszone referaty i doniesienia. Na uwagę zasługują również wieloetapowe obchody 100-lecia PTK organizowane w Lublinie przez **Kol. A. Wasilewskiego**.

8. - W związku z Jubileuszem PTK ZG PTTK ogłosił, na wniosek Komisji, stały Konkurs p.n. „Z historii i tradycji turystyki i krajoznawstwa w Polsce”, którego każda edycja kończy się 31 grudnia danego roku kalendarzowego, aby w lutym roku następnego można było podać wyniki. Autorem Regulaminu jest kol. J. Umiński. Komisji powierzono prowadzenie Konkursu. Skład Jury nie jest podawany do ogólnej wiadomości. Wybitne prace są i będą drukowane w kolejnych tomach „Studiów i materiałów...” opatrzone notami iż są wynikiem Konkursu.

Od roku 2007 prace, zgodnie z przyjętym planem zadań Komisji w XVI kadencji zatwierdzonym przez ZG PTTK, koncentrowały się na historii PTTK nie zaprzestając badań nad działalnością naszych prekursorów. Prowadzono je według następujących kryteriów –

- Z kart historii;
- Formy działalności krajoznawczej;
- Pokrewne organizacje i instytucje – wspólna myśl i działanie.

Jest to podział zastosowany w wydawnictwie ciągłym – „Studia i materiały z dziejów krajoznawstwa polskiego”, które umożliwiając kontynuację publikowania wyników pracy Komisji nie jest obciążony reżimem czasopisma.

III tom wydawnictwa został przygotowany w latach 2007-2008 i zawiera prace 16 autorów będących członkami i współpracownikami Komisji oraz laureatami Konkursu „Z historii i tradycji turystyki i krajoznawstwa w Polsce”: A. Czarnowski, A. Danowski, M. Janowicz, T. Kłosiewicz-Prokop, W. Kowalski, B. Krawczyk, Zb. Lewandowski, G. Orłowska-Rybicka, St. Osman, W. Skowron, B. Twaróg, J. Umiński, E. Wieczorek, Z. Wojciechowski, M. i D. Zając. Wstępem tom opatrzył kol. A. Gordon.

Tom III został wzbogacony o nowy dział p.t. „Dokumenty”. Zamieszczono w nim odnalezione, wyjątkowe teksty o zasadniczym znaczeniu dla poznania historii ruchu krajoznawczego oraz jego pierwszoplanowych postaciach.

Członkowie i współpracownicy Komisji, którzy złożyli swe teksty do trzech tomów „Studiów i materiałów z dziejów krajoznawstwa polskiego” wyrazili zgodę na ich wykorzystanie także w wersji cyfrowej co potwierdzili uchwałą na posiedzeniu 22.XI.2008r.

Kontynuowano prowadzenie, założonej w XV kadencji, strony internetowej z adresem: <http://khit.pttk.pl/> gdzie sukcesywnie zamieszczane są opracowania (w przeważającej ilości pierwszej generacji), biografie, historyczne druki ulotne, ... Strona jest licznie odwiedzana.

W 2008 r. przyjęto, do długofalowej realizacji, projekt przygotowany przez kol. A. Czarnowskiego – Bank biogramów działaczy PTTK czyli **KTO JEST KTO W PTTK**. Opracowania, również te tylko przyczynkarskie, są gromadzone w Centralnej Bibliotece PTTK.

Przewodnicząca
Komisji Historii i Tradycji
ZG PTTK

Wanda Skowron